

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

สาระสำคัญของบทจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร และครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 618 คน โดยใช้วิธีการ
สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Random Sampling)

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน 263 คน

1.2 ครู จำนวน 355 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดความเข้าใจลักษณะของ แบบสอบถาม
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบ
(Check-list) เกี่ยวกับเพศ อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา

2.2 ตอนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา โดยสร้าง
แบบสอบถามเป็นแบบวัดความเข้าใจ ใช้แบบเลือกตอบ (Multiple choices)
คือเลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ

3. การดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการศึกษา
ค้นคว้าเอกสารและคำปรึกษา ๆ เพื่อนำข้อความรู้ไปกำหนดเป็นโครงสร้าง เพื่อขอคำแนะนำ
จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในโครงสร้าง นำโครงสร้าง

ที่ได้รับกา วิจารณ์จากแล้วมาจัดทำแบบสอบถามตามลักษณะของ แบบวัดความเข้าใจ ได้แบบสอบถาม
 คังกล่าว และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความบกพร่องในเนื้อหา และนำข้อคิดเห็น
 คังกล่าวมาปรับปรุง เครื่องมือให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ได้นำแบบสอบถามคังกล่าว ไปทดลองใช้กับ
 ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84

4. การส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง
 ได้แบบสอบถามกลับคืน และเป็นฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น 551 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.15

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

(Statistical Package for the Social Sciences)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าสถิติ
 ร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามระดับคะแนนความเข้าใจ โดยการหาค่าร้อยละ
 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมทั้งเปรียบเทียบ
 ความแตกต่างของคะแนนความเข้าใจด้วยค่า t-test และ F-test
 และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน จะทดสอบโดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุราชการระหว่าง 6 ถึง
 10 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และเคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับกา
 รมิเทศ
 การศึกษา

1.2 ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุราชการระหว่าง 6 ถึง 10 ปี
 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเช่นกัน

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับกา
 รมิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครู

2.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู เมื่อวิเคราะห์ความเข้าใจตามระดับคะแนนความถูกต้อง สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามากที่สุดในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ เรื่องความหมายของการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมาย ความจำเป็น ความสำคัญ หลักการนิเทศการศึกษา บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศ บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ งานนิเทศการศึกษา แผนงานโครงการนิเทศการศึกษา กิจกรรมการนิเทศ ทักษะทางการนิเทศ กระบวนการทางการนิเทศ เทคนิคทางการนิเทศ ประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา

2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู จากการวิเคราะห์ความเข้าใจตามเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความเข้าใจในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครู พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูด้านแนวคิดทางการนิเทศการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2 ด้านบุคลากรทางการนิเทศการศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความเข้าใจในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครู พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.3 ด้านแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเข้าใจในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารและครูไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.4 การเปรียบเทียบผลการนิเทศ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเข้าใจในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู พบว่า มีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามเพศ พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจด้านบุคลากรทางการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความเข้าใจที่แตกต่างกัน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจด้านบุคลากรทางการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความเข้าใจที่แตกต่างกัน ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในแต่ละด้าน พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาทุกด้าน คือ ด้านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา ด้านบุคลากรทางการศึกษาด้านแนวปฏิบัติและวิธีการในการนิเทศ การศึกษา และด้านการประเมินผลการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความเข้าใจที่แตกต่างกัน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกัน 6 คู่ ซึ่งแสดงว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครู

อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อที่ควร รวบรวมและขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการระหว่าง 6 ถึง 10 ปี วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามาแล้ว และครุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุราชการระหว่าง 6 ถึง 10 ปี วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี เช่นเดียวกันกับผู้บริหารโรงเรียน

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครู

ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 3.21 และ 3.17 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาว่าเกณฑ์มาตรฐานของตัวแปร ไม้ว่าค่าเฉลี่ย อายุราชการ และวุฒิการศึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยสูง

จากการพิจารณาความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นรายท่าน พบว่า

2.1 ท่านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจท่านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก จากผลการเปรียบเทียบความเข้าใจ พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ไม้ว่าจะพิจารณาเป็นรายข้อหรือพิจารณาโดยรวม ซึ่งผลการวิจัยคล้ายคลึงกับข้อค้นพบของ รศ.พร สุภรัตน์ (2528 : 174) และของ เววดี บุญจะโรทัย (2528 : 214) ที่ได้สรุปว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาท่านแนวคิดดังกล่าว ไม่แตกต่างกัน จากประเด็นของคำถามท่านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษานั้น เกี่ยวข้องกับความหมายและหลักการของการนิเทศการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์หัวใจของการนิเทศการศึกษา ส่วนจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ซึ่งจะสัมพันธ์ทิศทางของการทำงานนิเทศการศึกษา เรื่องหลักการ

นิเทศการศึกษาและจุดมุ่งหมายของการนิเทศนั้นจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการพัฒนางานวิชาการและงานสนับสนุนวิชาการให้ดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจผู้บริหารและครู อยู่ใน ระดับดีมากนั้น แสดงว่าการยอมรับแนวคิดการนิเทศการศึกษาดูของ และพร้อมที่จะร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

2.2 คำมูลการทางการนิเทศการศึกษานั้น พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องมูลการที่เกี่ยวข้องของทางการนิเทศแตกต่างกันด้วย ผลการวิจัยก็กล่าวคล้ายคลึงกับ ข้อค้นพบของ ทวีพร สุภวิทย์ (2528 : 160-162) และ เวที บัจะโรทัย (2528 : 160) ว่า ความเข้าใจในคำมูลการทางการนิเทศการศึกษานี้แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้พิจารณาประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่อง มูลการที่เกี่ยวข้องของทางการนิเทศการศึกษานี้ และพิจารณาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษา พบว่าการจัดการนิเทศการศึกษามักจะมีการปฏิบัติเฉพาะในหมวดวิชา และไม่ได้จัดในรูปของคณะกรรมการเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาทั้งภาพรวมของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และในระดับหมวดวิชาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งอุปสรรคของการจัดการดังกล่าวอยู่ที่ความร่วมมือของบุคลากร สถานการณ์ การเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริวิรัตน์ ฉายะเกษมศรินทร์ (2529 : 438 - 468) ที่กล่าวไว้สรุปไว้ว่า มูลการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิเทศการศึกษา ขาดงบประมาณ และความร่วมมือในการจัดการดำเนินการมีน้อย และผลการพิจารณาจากประเด็นคำถาม พบว่า ความร่วมมือในการจัดการนิเทศในลักษณะคณะกรรมการนิเทศนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน คือ การปฏิบัติในระดับหมวดวิชาต่างหมวดต่างจัดทำ การนิเทศจึงมุ่งนิเทศและบริการการสนทนาเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงขาดความร่วมมือในการกำหนดทิศทางของการทำงานเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ผลดังกล่าวอาจกระทบต่อการจัดงบประมาณด้วย จึงเป็นสาเหตุให้หน่วยงานขาดงบประมาณหรือได้รับงบประมาณไม่พอเพียงได้ การจัดการนิเทศโดยคณะกรรมการนั้น จะช่วยให้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนปัญหา ระบบการบริหาร การดำเนินการภายในโรงเรียน บุคลากรจะร่วมมือทำงานกำหนดจุดมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์ของการทำงาน วางแผน กำเนินการ และประเมินผลงาน ได้ครอบคลุม
นอกจากสิ่งที่กล่าวนี้ บุคลากรจะ ได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากการร่วมปฏิบัติงาน และมีขวัญกำลังใจ
เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจแก่
ผู้ร่วมงาน ผู้บริหาร และครูมีความเข้าใจทางกันควยเช่นกัน เพราะถ้าจัดในรูปแบบของ
คณะกรรมการ ผู้บริหารโรงเรียนนับตั้งแต่ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นประธานกรรมการ
อาจให้การสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจได้ นอกจากนี้คณะกรรมการ หัวหน้าหมวด และครู
ผู้พิเศษ ก็จะช่วยเหลือสร้างขวัญกำลังใจได้เช่นกัน นอกจากนี้ประเด็นคำถามดังกล่าวแล้ว
อาจเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของผู้พิเศษที่เข้าใจแตกต่างกัน หรือเนื่องจาก
ความแตกต่างของความเข้าใจในทศานความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้พิเศษก็เป็นได้

2.3 ความแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จากผลการ
วิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเข้าใจความแนวปฏิบัติ และวิธีการเกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ
การศึกษากับท่านอื่น ๆ อีก 3 ท่าน ไม่ว่าจะเป็นท่านแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
หรือบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา หรือการประเมินผลการนิเทศการศึกษาแล้ว ปรากฏว่า
ความเข้าใจความแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
และครูอยู่ในระดับสูงกว่าท่านอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูยังไม่ได้นำ
แนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไปปฏิบัติจริง อย่างสม่ำเสมอ และ
ต่อเนื่อง หรืออาจเป็นเพราะแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของแต่ละ
ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งถ้าพิจารณาความเข้าใจความแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษาประกอบผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าว พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหาร
โรงเรียนและครู จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับมาก แต่ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาค้นแนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเพศชาย 3.23 ค่าเฉลี่ยเพศหญิง 3.16 และค่าเฉลี่ยเพศชาย
3.07 ค่าเฉลี่ยเพศหญิง 3.03 ตามลำดับ) และจากการเปรียบเทียบความเข้าใจ พบว่า

เพศเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่คล้ายคลึงกับข้อค้นพบของ เรวกี บัญจะโรหัย (2528 : 216) ว่า เพศไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน

2.4 ท้า่นการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเข้าใจในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจ ปรากฏว่ามีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ รติพร สุภีรัตน์ และ เรวกี บัญจะโรหัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษานั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกับการประเมินผลทั่ว ๆ ไป ที่จะเน้นที่กระบวนการทำงานร่วมกัน ผลผลิต และเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้ งานค้ำนดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนและครู ใ้ปฏิบัติอยู่สม่ำเสมอแล้ว จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจใ้ถูกต้อง สามารถนำไปใช้กับการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษาได้อย่างดีด้วย ทั้งนี้ ความร่วมมือทางการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา จึงไม่น่าจะเป็นอุปสรรคของการปฏิบัติงานทางการนิเทศการศึกษา เพราะผู้บริหารและครู มีความเข้าใจในค้ำนนี้ดี และไม่แตกต่างกัน

2.5 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของความเข้าใจสูงสุด กลุ่มผู้มีอายุราชการ 11-15 ปี มีค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในระดับรอง และกลุ่มผู้มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยของความเข้าใจอยู่ในลำดับที่สาม และกลุ่มผู้มีอายุราชการ 6-10 ปี ซึ่งเป็นตัวแทนจำนวนมาก มีความเข้าใจเป็นลำดับที่สี่ และเมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการพิจารณารายข้อ ปรากฏว่า ความเข้าใจค้ำนบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่าง

ผลการวิจัยดังกล่าวคล้ายคลึงกับข้อค้นพบของ เรวดี บุญจะโรทัย ว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู ทุกกลุ่มอายุราชการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบ อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ปฏิบัติราชการที่มีอายุราชการสูง จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาคือ มีทักษะเทคนิค และ ประสิทธิภาพ สูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุราชการต่ำกว่า ควรสนับสนุนให้ผู้ที่อายุราชการสูง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามาก ๆ เป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจ หรือเป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มผู้ที่มีอายุราชการน้อยกว่า ผลประโยชน์ จะใดเกิดขึ้นกับบุคคลทั้งสอง คือ เกิดแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาได้มากขึ้น และวิธีการดังกล่าวจะสอดคล้องกับหลักการนิเทศการศึกษาใน ลักษณะการนำแบบประชาธิปไตย ที่เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างครูและบุคลากร ทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหมู่คณะ เคารพใน ความรู้ความสามารถของบุคคล ยอมรับซึ่งกันและกัน รับผิดชอบผลงานร่วมกัน การ ดำเนินการในลักษณะดังกล่าว จะสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และอาจจะบรรลุผล ตามเป้าหมายในที่สุดได้

2.6 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ไม่ว่าจะพิจารณาโดยรวม หรือพิจารณาแยกเป็น รายด้าน) เมื่อทดสอบความเข้าใจเป็นรายกลุ่ม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีวุฒิ การศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาต่างกัน หรือกล่าวได้ว่า ผู้มี วุฒิการศึกษาสูงจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่า ผลของการวิจัยคล้ายคลึงกับข้อค้นพบของ เรวดี บุญจะโรทัย (2528 : 215-218) จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า วุฒิการศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญที่ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับสูง จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาใน ระดับสูง และอาจมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษากว่ย เมื่อผู้บริหารโรงเรียนและครู

มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแล้ว พฤติกรรมการนิเทศของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษาจะได้รับการยอมรับมากขึ้น ความร่วมมือทางการนิเทศจะเกิดขึ้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จะมีมากขึ้น ซึ่งอาจจะจัดขึ้นในแนวทางที่แตกต่างกัน เช่น การผลิตสื่อเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน อภิปรายเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้บริหารนิเทศ หรือ สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครู ใ้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครู ซึ่งอาจจะพัฒนาโดยกรรรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อ การประชุมสัมมนาผู้ปฏิบัติการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเยี่ยมชม การปฏิบัติการ และการให้โอกาสศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เป็นต้น
2. โรงเรียนควรพิจารณาความเหมาะสมของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา เพื่อการจัดทำเนืนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะครูทดลองปฏิบัติการนิเทศอย่างมีขั้นตอน และต่อเนื่อง นอกจากจะมีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ร่วมงานแนวทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติงาน ของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ตามขนาดของโรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนางาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศการศึกษาความการรับรู้ ของผู้นิเทศ และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามเพศ และอายุราชการ และ วุฒิกการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถทางการนิเทศดีขึ้น